

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ И БОТЕВИТЕ ОТРАЖЕНИЯ

Това свързване, което съвсем не е от саморазбиращите се в българската литературна история, има, както е известно, своя откривател в лицето на д-р Кръстев – в книгата му „Христо Ботйов. П. П. Славейков. Петко Тодоров. Пейо К. Яворов“ от 1917 г. Там, формулирано в изрична глава – „Ботйовите завети у Пенча Славейкова“, – то е включено в своеобразната канава на д-р Кръстевото ботевотърсачество на територията на съвременния модернизъм.

В този текст д-р Кръстев разчита Ботевата поезия като азбука на българската поезия изобщо. От една страна, Ботев като абсолютна стойност става основа за сравнение с Кръстевите литературни съратници от кръга „Мисъл“ (пренебрегването на Яворов тук е друга тема). От друга страна, Славейков като най-ценения от тях, като Месията на ранния български модернизъм, естествено заема първостепенното място в това сравнение.

Ще припомня накратко посоката, в която д-р Кръстев търси ботевското у Пенчо Славейков. Той прави изключително обстоятелни анализи, често самоцелно впускащи се в интерпретация на Славейковата поезия. Те са концентрирани около мотива за свободата, образа на семейното огнище, образа на Балкана, мотива за смъртта. Двата образни конструкта обаче – семейното огнище и Балканът – изискват по-близък прочит, повече работа със самите художествени текстове, а са и по-фрагментарни като присъствие. Впрочем в тези случаи самият Кръстев явно насилва Славейковите текстове да „отговорят“ на Ботевите, но често не се постига по-голяма убедителност на сравнението, отколкото би била при кой да е фолклорен текст например – макар че са въввлечени и „Коледари“, и „Ралица“, и „Бойко“, и „Коняр“.

Затова ще се обърна към по-общите мотиви за *свободата* и *смъртта*.

В търсенето на близки интерпретации на *свободата* у двамата поети д-р Кръстев особено отчетливо демонстрира една тенденция към разтягане на Ботевия мотив до роящите се, разнородни подмотиви у Славейков. Например Ботевият порив към свобода се оказва еднореден с проблематиката на Славейковите творци и културни герои. Ботевата „свобода и смърт юнашка“ причудливо, но дори някак убедително в д-р Кръстевия поток на мислене-писане, се съвместява със Славейковите Фрина,